

Kozica tatrzańska *Rupicapra rupicapra tatrica* (4006)

Informacja w jakich regionach biogeograficznych występuje dany gatunek:

ALP – region biogeograficzny alpejski

Koordynatorzy obecny i w poprzednim badaniu:

dr inż. Tomasz Zwijacz-Kozica

(w poprzednim badaniu - mgr inż. Filip Zięba, Piotr Krzan)

Eksperti lokalni obecni i w poprzednim badaniu:

Eksperti lokalni 2014: Pracownicy Tatrzańskiego Parku Narodowego

(w poprzednim badaniu: pracownicy Tatrzańskiego Parku Narodowego)

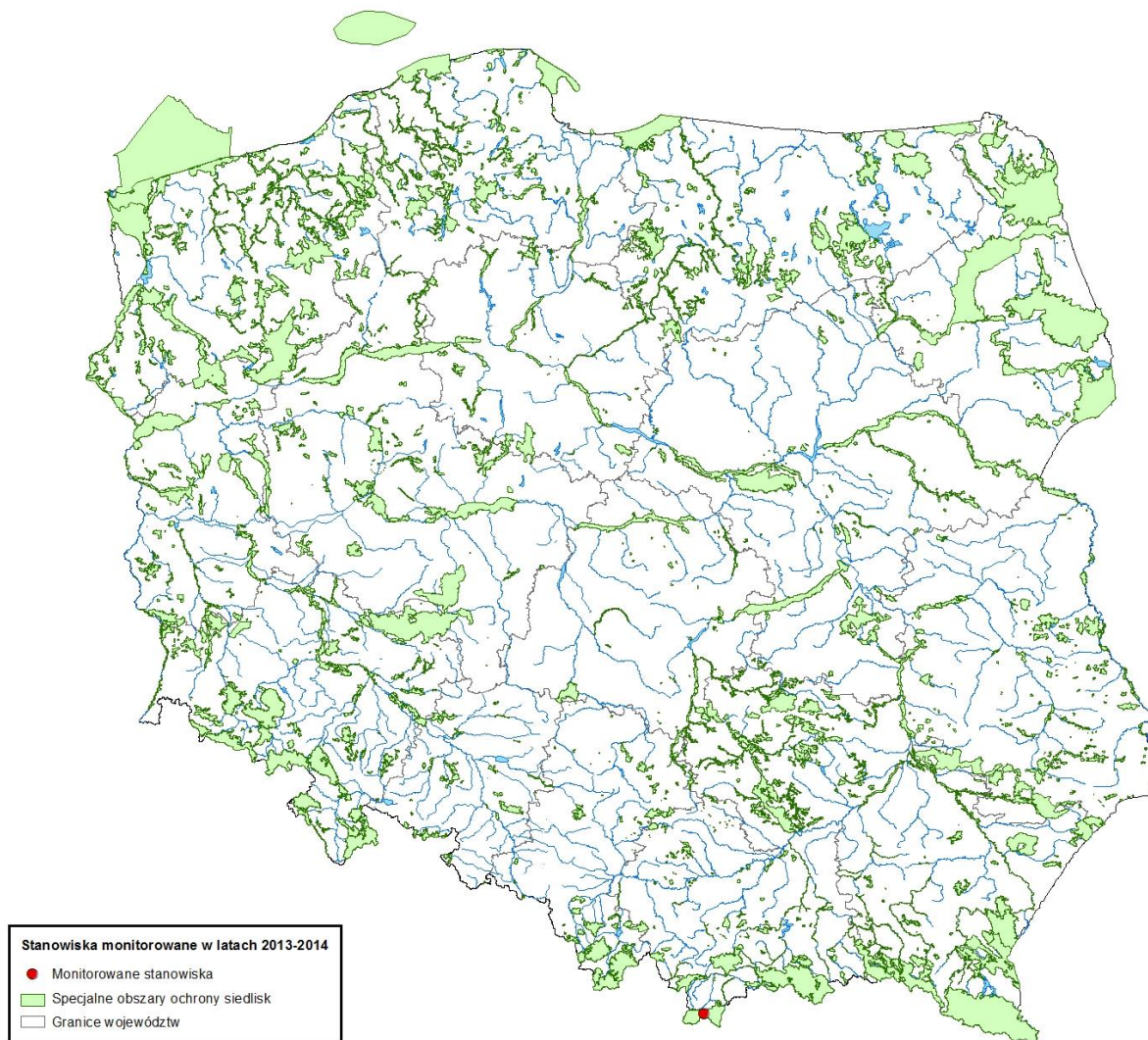
Rok/lata poprzednich badań: 2007-2008

Liczba stanowisk monitoringowych oraz ich lokalizacja na tle obszarów

Reprezentatywność wyników pod względem lokalizacji

Monitoringiem objęte jest stanowisko w regionie biogeograficznym alpejskim ALP, jedyne jakie istnieje w Polsce.

Wyniki badań

Podsumowanie wyników badań wskaźników na stanowiskach

Tab. 1. Wskaźniki na stanowiskach (liczba st.)

Zestawienie ocen wskaźników stanu ochrony gatunku na badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejskim (wartości w tabeli oznaczają liczbę stanowisk z daną oceną)

Parametr	Wskaźnik	Ocena (liczba stanowisk)		
		FV właściwa	U1 niezadowolająca	U2 Zła
Populacja	liczebność	1	0	0
	Przyrost naturalny	1	0	0
Siedlisko	Powierzchnia hal (piętro alpejskie)	1	0	0

Populacja

Liczebność. Na jedynym stanowisku stwierdzono 314 osobników (wynik jesiennej akcji liczenia kozic z 22 października 2013). Obserwowany jest stały wzrost liczebności w ostatnich latach. W poprzednim sprawozdaniu wykazano 108 osobników.

Przyrost naturalny. Został określony na podstawie wiosennej akcji liczenia kozic przeprowadzonej 25 czerwca 2014 roku. Na jedynym stanowisku wyniósł on 20,3%. Jest nieco niższy niż w latach 2007-2008, gdy kształtował się na poziomie 24%-26%. Jest to jednak ciągle stan właściwy (dolny próg wynosi 15%).

Siedlisko

Powierzchnia hal (piętro alpejskie). Zgodnie z metodyką monitoring stanu siedliska, polegający na kontroli procesu rozprzestrzeniania się kosodrzewiny w piętrze alpejskim należy prowadzić z częstotliwością co 20 lat. Monitoring stopnia zarastania zakłada ponowne określenie powierzchni piętra hal w roku 2028, ze względu na powolne tempo tego procesu. Na potrzeby obecnego raportu należało więc przyjąć poprzednie wartości.

Podsumowanie i porównanie ocen stanu ochrony gatunku, w tym jego parametrów na badanych stanowiskach

Tab. 2. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na stanowiskach oraz porównanie wyników badań

Zestawienie i porównanie ocen stanu ochrony gatunku, w tym jego parametrów na badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejskim w latach 2007-2008 i 2014

Lokalizacja stanowiska (obszar Natura 2000 lub województwo)	Stanowisko	Oceny na stanowiskach							
		Populacja		Siedlisko		Perspektywy ochrony		Ocena ogólna	
		Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań
PLC120001 Tatry	Tatry	U1	FV	FV	FV	FV	FV	U1	FV

Populacja

Na jedynym stanowisku nastąpiła poprawa stanu populacji z niezadowolającego U1 w latach 2007-2008 na właściwy FV w wyniku znacznego, prawie trzykrotnego wzrostu liczebności.

Siedlisko

Metodyka monitoringu kozicy zakłada określanie stanu siedliska co 20 lat; następna ocena stopnia zarośnięcia hal przez kosodrzewinę będzie wykonana w 2028 roku. W 2014 r. stan siedlisk określono więc jako właściwy FV, tak jak w poprzednim etapie prac (2007-2008).

Perspektywy ochrony

Perspektywy ochrony na jedynym stanowisku oceniono jako właściwe FV, podobnie jak w poprzednim (2008) etapie prac. Decyduje o tym przede wszystkim bardzo wysoki stan liczebny populacji, dwukrotnie wyższy niż dolny próg stanu właściwego oraz ścisła ochrona siedlisk występowania kozicy w Tatrzańskim PN. Od czasu poprzednich badań stwierdzono nowe zagrożenie dla gatunku (pasożytnictwo), niemniej wobec rekordowo wysokiego pogłowia nie ma konieczności obniżenia oceny perspektyw ze względu na to zagrożenie.

Ocena ogólna

Przy tak jednoznacznej sytuacji – wysokiej ocenie stanu populacji i siedliska oraz korzystnych perspektywach – ocena łączna FV Stanu ogólnego na jedynym stanowisku nie budzi żadnych wątpliwości. Ocena stanu ogólnego uległa poprawie w porównaniu z latami 2007-2008, z uwagi na poprawę stanu populacji.

Zestawienie ocen wskaźników na obszarach Natura 2000

Tab. 3. Wskaźniki na obszarach Natura 2000 (liczba ob.)

Zestawienie ocen wskaźników dla gatunku *Rupicapra rupicapra tatrlica* na badanych obszarach N2000 w regionie biogeograficznym alpejskim; w przypadku tego gatunku tabela jest powtórzeniem ocen wskaźników dla stanowiska Tatry, jest to bowiem jedyne stanowisko, a znajduje się w obszarze Natura 2000 (PLC120001 Tatry).

Parametr	Wskaźnik	Ocena (liczba obszarów)		
		FV właściwa	U1 niezadowolająca	U2 Zła
Populacja	liczebność	1	0	0
	Przyrost naturalny	1	0	0
Siedlisko	Powierzchnia hal (piętro alpejskie)	1	0	0

Podsumowanie i porównanie ocen stanu ochrony gatunku, w tym jego parametrów w obszarach Natura 2000

Tab. 4. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na obszarach N2000 i porównanie wyników badań

Zestawienie ocen parametrów stanu ochrony *Rupicapra rupicapra tatrica* na badanych obszarach N2000 w regionie biogeograficznym alpejskim w latach 2007-2008 i 2014; w przypadku tego gatunku tabela jest powtórzeniem ocen parametrów dla stanowiska Tatry, jest to bowiem jedyne stanowisko, a znajduje się w obszarze Natura 2000 (PLC120001 Tatry).

Obszar N2000	Oceny dla obszarów N2000							
	Populacja		Siedlisko		Perspektywy ochrony		Ocena ogólna	
	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wynik i poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań
PLC120001 Tatry	U1	FV	FV	FV	FV	FV	U1	FV

Populacja

Na jedynym stanowisku nastąpiła poprawa stanu populacji z U1 na FV w wyniku znacznego, prawie trzykrotnego wzrostu liczebności.

Siedlisko

Na jedynym stanowisku utrzymuje się właściwy stan siedliska. Wynika to z metodyki, która zakłada, że następna ocena stopnia zarośnięcia hał przez kosodrzewinę będzie wykonana w 2026 roku.

Perspektywy ochrony

Perspektywy ochrony na jedynym stanowisku oceniono jako właściwe. Decyduje o tym przede wszystkim bardzo wysoki stan liczebny populacji, dwukrotnie wyższy niż dolny próg stanu właściwego. Wobec stanu z lat 2007-2008 stwierdzono nowe zagrożenie (pasożytnictwo), niemniej wobec rekordowo wysokiego pogłowia nie ma konieczności obniżenia oceny.

Ocena ogólna

Przy tak jednoznacznej sytuacji – wysokiej ocenie stanu populacji i siedliska oraz korzystnych perspektywach – ocena łączna FV Stanu ogólnego na jedynym stanowisku nie budzi żadnych wątpliwości. Ocena Stanu ogólnego uległa poprawie w porównaniu z latami 2007-2008.

Oddziaływania i zagrożenia

Tab. 5. Oddziaływania na stanowiskach i porównanie wyników badań (liczba st.)

Podsumowanie aktualnych oddziaływań dla Rupicapra rupicapra tatrica na badanym stanowisku dla regionu biogeograficznego alpejskiego i porównanie z latami 2007-2008

Kod	Oddziaływanie	Łącznie liczba monitorow anych stanowisk	Wpływ po- zytywny (liczba stanowisk)			Wpływ neutralny (liczba stanowisk)			Wpływ negatywny (liczba stanowisk)			Czy oddziaływanie było stwierdzone w poprzednich badaniach tak- podać liczbę/nie
			A	B	C	A	B	C	A	B	C	
F03.02.03	chwywanie, trucie, kłusownictwo	1								1		Tak -1 (poprzedni kod 243)
G01.04	turystyka górską, wspinaczka, speleologia	1							1			Tak -1 (poprzedni kod 624)
G01.06	narciarstwo, w tym poza trasami	1							1			Tak -1 (poprzedni kod 626)
G02	Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	1								1		nie
G02.02	kompleksy narciarskie	1								1		Tak -1 (poprzedni kod 602)
H06.01	uciążliwości hałasu, zanieczyszczenie hałasem	1									1	Tak -1 (poprzedni kod 710)
K03.02	pasożytnictwo	1							1			nie
K03.04	drapieżnictwo	1								1		Tak -1 (poprzedni kod 965)
L04	lawina	1							1			Tak -1 (poprzedni kod 942)

Aktualnie stwierdzone oddziaływania związane są głównie z udostępnieniem obszaru do różnych form sportu, rekreacji i turystyki na masową wręcz skalę. Istotne znaczenie mają także oddziaływania o charakterze naturalnym, drapieżnictwo i lawiny. Zwłaszcza te ostatnie powodują znaczne ubytki w populacji. W obecnym raporcie pojawiło się nowe oddziaływanie – pasożytnictwo. Ma to związek ze stwierdzeniem znacznej ilości larw nicieni w odchodach kozic (Zięba, Zwijacz-Kozica 2014).

Tab. 6. Zagrożenia na stanowiskach i porównanie wyników badań (liczba st.) Podsumowanie przewidywanych zagrożeń dla *Rupicapra rupicapra tatrica* na badanym stanowisku dla regionu biogeograficznego alpejskiego i porównanie z latami 2007-2008

Kod	Zagrożenie	Łącznie liczba monitorowa nych stanowisk	Wpływ (liczba stanowisk)			Czy zagrożenie było przewidywane w poprzednich badaniach <i>tak-podać liczbę/nie</i>
			A	B	C	
F03.02.03	chwywanie, trucie, kłusownictwo	1			1	Tak -1 (poprzedni kod 243)
G01.04	turystyka górska, wspinaczka, speleologia	1		1		Tak -1 (poprzedni kod 624)
G01.06	narciarstwo, w tym poza trasami	1		1		Tak -1 (poprzedni kod 626)
G02	Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	1	1			Tak -1 (poprzedni kod 600)
G02.02	kompleksy narciarskie	1	1			nie
H06.01	uciążliwości hałasu, zanieczyszczenie hałasem	1		1		nie
K03.02	pasożytnictwo	1	1			nie
K03.04	drapieżnictwo	1		1		nie
L04	lawina	1			1	nie

Aktualnie prognozowane zagrożenia związane są głównie z udostępnieniem obszaru do różnych form sportu, rekreacji i turystyki na masową wręcz skalę. Istotne znaczenie mają także oddziaływania o charakterze naturalnym, drapieżnictwo i lawiny. W obecnym raporcie pojawiło się nowe zagrożenie – pasożytnictwo. Ma to związek ze stwierdzeniem znacznej ilości larw nicieni w odchodach kozic (Zięba, Zwijacz-Kozica 2014).

Informacja o gatunkach obcych

Nie odnotowano.

Ocena zastosowanej metodyki monitoringu i ewentualne propozycje zmian wraz z uzasadnieniem – na podstawie badań prowadzonych w danym etapie

Stosowana metodyka wydaje się dobra. Opiera się ona na statutowej działalności Tatrzańskiego Parku Narodowego, zwłaszcza na prowadzonych dwukrotnie w roku akcjach liczenia kozic oraz stałym monitoringu stanu zdrowotnego i śmiertelności. Istotne jest, że akcje te prowadzone są równolegle przez stronę polską i słowacką co daje możliwość oceny stanu całej populacji, a nie tylko jej fragmentu. Jest to istotne wobec stałego przemieszczania się kozic przez granice państwową.

W metodyce należałoby doprecyzować, czy należy podawać wartości wskaźników wyłącznie dla polskiego segmentu, czy dla całej populacji tatrzańskiej. W obecnym i poprzednim raporcie podano wartość dla strony polskiej, choć w metodyce, w kilku miejscach wskazuje się na konieczność łącznej oceny całej populacji.

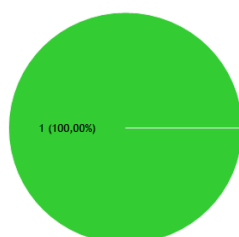
Propozycje działań ochronnych oraz wnioski dotyczące skuteczności dotychczas wykonywanych zabiegów

Zabiegi prowadzone przez Tatrzański Park Narodowy należy uznać za bardzo skuteczne, o czym świadczą rekordowe stany pogłowia kozic. Należy jednak prowadzić stały monitoring stanu zdrowotnego, gdyż wobec znacznego wzrostu zagęszczenia populacji może dojść do wystąpienia epizoocji.

Syntetyczne podsumowanie wyników dla gatunku

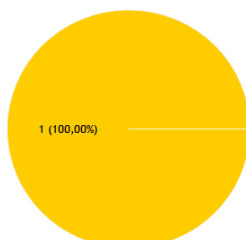
Region alpejski

Populacja 2014

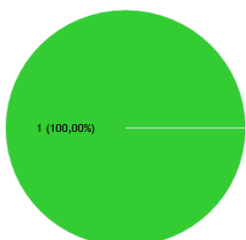
■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Populacja 2007-2008

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

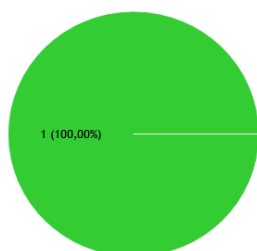
Siedlisko 2014

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

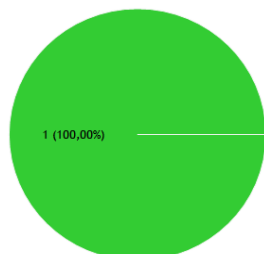

Siedlisko 2007-2008

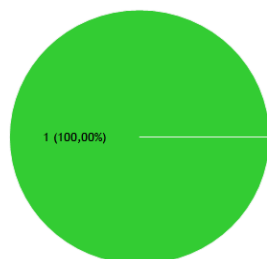
■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznany

Perspektywy ochrony 2014

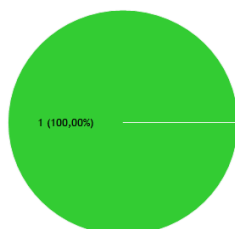
■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznany

Perspektywy ochrony 2007-2008

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznany

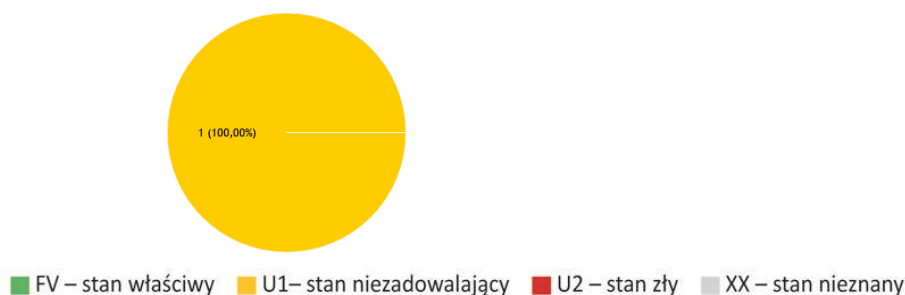
Ocena ogólna 2014

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznany

Ocena ogólna 2007-2008

W Polsce istnieje tylko jedno stanowisko gatunku – Tatry, w tylko jednym obszarze PLC120001 Tatry w regionie biogeograficznym kontynentalnym.

Populacja

Stanowisko otrzymało ocenę FV przy wysokich wartościach obu wskaźników (liczebności i przyrostu naturalnego). Aktualny stan populacji jest wręcz doskonały. W latach 2007-2008 liczebność, a tym samym populację oceniono na U1. Liczebność była wówczas o dwie trzecie mniejsza niż obecnie.

Siedlisko

Stan siedliska określono jako właściwy FV, tak jak w poprzednim etapie prac. Wynika to z przyjętej w Poradniku metodyki, które wobec braku lepszych rozwiązań opiera ocenę stanu siedliska na stopniu zarośnięcia hal przez kosodrzewinę, który to proces, ze względu na niewielką dynamikę oceniany ma być raz na 20 lat. Po raz kolejny ma to być wykonane w 2028 roku.

Perspektywy ochrony

W świetle powyżej nakreślonej sytuacji populacji i siedliska, a zwłaszcza wobec rekordowo wysokiego stanu liczebnego populacji perspektywy ochrony dla jedyne stanowiska należy ocenić jako dobre (FV), podobnie jak w poprzednim etapie prac. Pojawiają się co prawda pewne niebezpieczne symptomy, zwłaszcza zwiększenie ilości pasożytów w odchodach, ale wobec ciągle wysokiej rozrodczości nie powinny one zagrozić możliwości utrzymania właściwego stanu populacji w przyszłości.

Aktualnie stwierdzone oddziaływania i zagrożenia związane są głównie z udostępnieniem obszaru do różnych form sportu, rekreacji i turystyki na masową wręcz skalę. Istotne znaczenie mają także oddziaływania o charakterze naturalnym, drapieżnictwo i lawiny. Zwłaszcza te ostatnie powodują znaczne ubytki w populacji. W obecnym raporcie pojawiło się nowe oddziaływanie – pasożytnictwo. Ma to związek ze stwierdzeniem znacznej ilości larw nicieni w odchodach kozic (Zięba, Zwijacz-Kozica 2014). Należy więc prowadzić stały monitoring stanu zdrowotnego, gdyż wobec znacznego wzrostu zagęszczenia populacji może dojść do wystąpienia epizooty.

Ocena ogólna

Stan ochrony gatunku na jedynym badanym stanowisku określono jako właściwy FV, na co wskazują oceny wszystkich parametrów (wysoka ocena stanu populacji i siedliska oraz korzystne perspektywy ochrony). W

poprzednim etapie prac ocena ogólna była niezadowolająca z uwagi na stan populacji, która była wówczas o dwie trzecie mniejsza niż obecnie.